

LARS-ERIK LARSSON

- 1 - 3 Pastoralsvit¹ *Pastoral Suite* 12'21
- 4 - 7 En vintersaga² *The Winter's Tale* 10'19
- 8 - 11 Liten serenad³ *Little Serenade* 10'18
- 12 Orkestervariationer⁴ 16'01
Orchestral Variations
- 13 Liten marsch¹ *Little March* 2'08
- 14 Folkvisenatt⁵ *Folk-song Night* 3'36
- 15 Espresso⁶ 3'38

SCD 1051

STEREO

¹Stockholms Symfoniorkester/Stig Westerberg · ²Stockholms Filharmoniska Orkester/Stig Westerberg · ³Stockholms Kammarensemble · ⁴Radioorkestern/Sixten Ehrling · ⁵Örebro Kammarorkester/Lennart Hedwall · ⁶Lars-Erik Larsson piano

LARS-ERIK LARSSON

Pastoralsvit *En vintersaga*

Liten serenad
Orkestervariationer
Liten marsch
Folkvisenatt
and
Espresso
played by the composer

STIG WESTERBERG
STOCKHOLMS FILHARMONISKA ORKESTER
and others

SCD 1051

STEREO

NEW TRANSFERS FROM
THE ORIGINAL MASTERS

Lars-Erik Larsson 1908-1986

Pastoralsvit op 19 *Pastoral Suite*

[1] <i>Overture</i>	4'46
[2] <i>Romance</i>	4'17
[3] <i>Scherzo</i>	3'19

Stockholms Symfoniorkester/Stig
Westerberg · Stockholm Symphony
Orchestra/Stig Westerberg

En vintersaga op 18

The Winter's Tale

[4] <i>Siciliana</i>	3'31
[5] <i>Intermezzo</i>	1'25
[6] <i>Pastoral</i>	2'04
[7] <i>Epilog</i>	3'18

Stockholms Filharmoniska Orkester/Stig
Westerberg · Stockholm Philharmonic
Orchestra/Stig Westerberg

Liten serenad op 12 *Little Serenade*

[8] <i>Allegro</i>	2'43
[9] <i>Adagio cantabile</i>	3'57
[10] <i>Allegro vivace</i>	1'38
[11] <i>Allegro</i>	2'00

Filharmonins Kammarensemble
The Stockholm Philharmonic
Chamber Ensemble

[12] Orkestervariationer op 50 16'01

Orchestral Variations

[1] <i>Andante.</i>	0'36
[2] <i>Vivace</i>	1'24
[3] <i>Allegretto</i>	0'57
[4] <i>Maestoso</i>	0'28
[5] <i>Un poco meno mosso</i>	2'26
[6] <i>Alla marcia</i>	2'27
[7] <i>Adagio</i>	3'55
[8] <i>Allegretto</i>	2'41
[9] <i>Andante</i>	1'07

Radioorkestern/Sixten Ehrling
Stockholm Radio Orchestra/Sixten Ehrling

[13] Liten marsch *Little March* 2'08

Stockholms Symfoniorkester/Stig Westerberg
Stockholm Symphony Orchestra/Stig
Westerberg

[14] Folkvisenatt *Folk-song Night* 3'36

Örebro Kammarorkester/Lennart Hedwall
Örebro Chamber Orchestra/Lennart Hedwall

[15] Espresso 3'38

Ur *Croquiser* för piano op 38.
From *Croquiser* for piano.
Lars-Erik Larsson *piano*

Total time
58'48

Lars-Erik Larsson och hans musik

LARS-ERIK LARSSON föddes 1908. Han studerade först vid Kungliga Musikaliska Akademien i Stockholm, senare också i Leipzig och Wien, där han var elev till Alban Berg. Under tiden i Wien influerades han också av Paul Hindemiths och Arnold Schönbergs musik och teorier.

På 1930-talet lade han grunden till sitt fortsatta musikskapande: en neoklassicistisk inriktning med romantiska, nordiska drag.

Vid sidan av komponerandet arbetade han 1933-1937 som musikkritiker vid Lunds Dagblad, och därefter anställdes han vid Radiotjänst i Stockholm som musikproducent och kompositör. Under krigsåren skrev han en hel del musik för radion, och musik till ett 20-tal långfilmer. 1947 utsågs han till professor i komposition vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. 1961-1965 var han director musices vid Uppsala universitet.

Lars-Erik Larsson fick sitt internationella genombrott med sin *Sinfonietta* vid ISCM-festivalen (International Society for Contemporary Music) i Florens 1937. Därefter har flera av hans verk införellemats i det svenska nationalarvet.

Till hans mer betydande verk (vid sidan av de här inspelade) hör *Förklädd Gud* (1940), *Musik för orkester* (1940), *Violinkonserten* (1952), *Missa Brevis* (1954) och *Lyrisk Fantasi* (1967). Hans tolv *Concertinor* för diverse solo-instrument bör också nämnas, särskilt den för klarinett som innehåller den kända *Hommage à Mozart*-satsen.

Pastoralsvit op 19

I slutet av 1930-talet och början av 1940-talet komponerade Lars-Erik Larsson flera verk för radion, i en form som kallades "lyrisk svit". Dessa sviter kunde innehålla både poesi och sång-avsnitt för kör och solister, som den kända *Förklädd Gud* (med text av dåvarande radio-teaterchefen Hjalmar Gullberg).

En annan lyrisk svit var *Dagens stunder*, ett verk i sex satser med dikter av Verner von Heidenstam, Erik Blomberg (två bidrag), Oscar Levertin, Kerstin Hed och Erik Lindorm. Efter uruppförandet den 11 oktober 1938 valde Lars-Erik Larsson ut satserna 1, 3 och 4 till vad som skulle bli hans mest berömda verk: *Pastoralsvit*. Tonen och anslaget är desamma som man finner

i de wienklassicistiska symfonierna med sin ljusa, omedelbara och levnadsglada enkelhet. Det är klar och okomplicerad musik, vilket kanske märks bäst i *Romancen*, denna fint avstämda kantilena för orkestrens stråkar. Här kan man med fog tala om en intensiv sträckklang och en storstilad melodisk linje. De båda yttersatserna är livligare och instrumenterade för hel orkester. *Overtyren* inleder hymnlikt men blir snabbt rapp och rytmisk, för att avslutas med en munter coda. Det avslutande *Scherzot* kännetecknas av fanfarer och lekfulla concerto grosso-partier.

En vintersaga op 18

Skådespelsmusiken till William Shakespeares *En Vintersaga* skrevs för en radioteater-uppsättning den 18 januari 1938. Lars-Erik Larsson valde ut 4 av de 22 musikinslagen till en svit med undertiteln *Fyra vinjetter till Shakespeares skådespel*. Sviten innefattar stämnings-skapande partier, dansanta avsnitt, ett *Intermezzo* (mellanaktsmusik) och den välkända, romantiska *Epilogen*.

Shakespeares pjäs utspelar sig på Sicilien, därav den inledande *Sicilianan*, ett av vars teman senare skulle dyka upp i *Pastoralsvitens* berömda *Romance*.

Liten serenad op 12

Denna stråkerenad är stilmässigt närbesläktad med de två ovanstående verken. Den rytmiskt lekande inledningssatsen anger tonen både med sitt diverterande förstatema och vemodiga andratema, vars melankoliska stämningar slår ut i full blom i andrasatsens *Adagio cantabile*. Den tredje satsen är närmast en marsch, en av Lars-Erik Larssons favoritmusikformer, medan finalen är en återtagning av inledningssatsen.

Liten serenad skrevs 1934 i anslutning till en konsert i Gävle som tonsättaren själv dirigerade. Han har själv verket beskrivit verket: "Serenaden gör inte anspråk på att vara något annat än ett litet stycke lättillgänglig och underhållande musik."

Orkestervariationer op 50

1962 komponerade Lars-Erik Larsson *Orkestervariationer* på beställning av Radioorkestern. Då hade han sedan några år tillbaks experimenterat med en egen tolvtonsteknik. Tonsättaren har själv kommenterat nyorienteringen i verket: "Det var som om jag nått fram till det ideal jag strävat efter i decennier."

Den nya tekniken innebar en mer transparent och uppluckrad orkestrering. Full orkester

En ung Lars-Erik Larsson dirigerar vid Sveriges Radio i Stockholm.

A young Lars-Erik Larsson conducting at the Swedish Radio in Stockholm.

utnyttjas mycket sparsamt, och i mellandelen av *Alla marcia*-avsnittet [INDEX 6] finner man en rent punktmusikalisk sats, som främst ger intryck av ett godmodigt scherzo. Å andra sidan är det inte svårt att hitta drag av "den gamle Larsson", t ex det långa violinsolot, *Un poco meno mosso* [INDEX 5], eller kanonavsnittet i början av det sista *Allegretto* [INDEX 6]. Samtidigt talar verket ett kärvare, mer expressio-

nistiskt språk än de tidigare kompositionerna, ibland med en tragisk färgning, tydligast i det elegiska *Adagiot* [INDEX 7].

I *Orkestervariationer* utnyttjar Larsson den traditionella formen tema med variationer. Den sista satsen, *Andante* [INDEX 9], är ett nästan exakt citat av inledningen och ger på detta sätt verket en avrundad form.

Folkvisenatt

Lars-Erik Larsson var aldrig någon national-romantiker i Hugo Alfvéns eller Wilhelm Peterson-Bergers anda, men det hindrade honom inte från att inspireras både av naturen och det svenska folkmusikarvet, som i detta blygsamma stycke. Det är en nobel dans i sextakt, som med sitt tillbakablickande tonspråk och nordiska tongångar för tankarna till Griegs *Holbergsvit*.

Liksom *Liten serenad* är *Folkvisenatt* skrivet för enbart stråkar. Stycket är hämtat ur den lyriska sviten *Det svenska landet* op 27 från 1941.

Liten marsch

Tonsättaren har själv skrivit om *Liten Marsch*: "Under 1930-talet ordnades på Skansen en serie musikaftnar, som gick under benämningen "Svensk ton". Avsikten med dessa var att stimulera svenska tonsättare att skriva småstycken av underhållande karaktär. År 1936 ombads jag att lämna några bidrag här till, och på så sätt tillkom *Liten marsch*. Besättningen var från början endast två fioler, cello och piano, men jag har senare instrumenterat stycket för den orkesterbesättning, som användes vid denna inspelning."

Espressivo

Vid inspelningen av denna sats ur *Croquiser*, "skisser" (*croquis* = teckning efter levande modell), skrev tonsättaren följande:

"När jag valde detta lilla stycke ur *Croquiser* var det väl närmast med tanke på att mina allt annat än pianotränade sextioåriga fingrar hjälpligt skulle kunna klara uppgiften. Men samtidigt ville jag också, då jag för första och sannolikt sista gången medverkar i ett sådant här sammanhang, ge något som kan avlyssnas av den stora kategori "Som folk är mest" till vilka jag själv också räknar mig."

(Bearbetning av de ursprungliga
LP-kommentarerna.)

Lars-Erik Larsson and his music

LARS-ERIK LARSSON was born in 1908 and studied first at the Royal College of Music in Stockholm and later in Leipzig and Vienna, where he was a pupil of Alban Berg. In Vienna he was also influenced by the music and theories of Paul Hindemith and Arnold Schönberg. In the 1930s he set the foundation for his music aesthetics: a neo-classical approach with romantic and Scandinavian influences.

Larsson worked as a music critic in Lund in the south of Sweden 1933-1937, after which he was employed by the Swedish Radio in Stockholm as composer and music producer. During the war years he not only composed a substantial amount of music for radio, but also some 20 film scores. In 1947 he was appointed professor of composition at the Royal College of Music in Stockholm. 1961-1965 he was music director at the Uppsala University.

Lars-Erik Larsson attracted international attention when his *Sinfonietta* was performed at the ISCM (International Society for Contemporary Music) Festival in Florence in 1934. Since then several of his works have become a part of the Swedish national heritage.

Among his most important works, apart from the ones presented on this CD, are the cantata *God in Disguise* (1940), *Music for Orchestra* (1940), the *Violin Concerto* (1952), *Missa Brevis* (1954) and *Lyric Fantasy* (1967). His twelve *Concertinos* for various solo instruments and string orchestra, written 1954-1957, should also be mentioned; especially the one for clarinet which includes the well-known *Hommage à Mozart* movement.

Pastoral Suite Op. 19

In the late 1930s and early 1940s Larsson composed several works for radio, in a form called "lyric suite". They included music, poetry and sometimes vocal parts for chorus and soloists. *God in Disguise* is the most well-known of these.

Moments of the Day was another one, a work in six movements, including six poems by Swedish poets. After the first performance in 1938, Lars-Erik Larsson chose movements No. 1, 3 and 4 for a suite, which was to become his most famous work: *Pastoral Suite*.

This work is in an energetic neo-classical style. The pattern is quite clear, like that of a

pre-Beethoven symphony, with its light, direct and simply constructed movements. It goes on its own brilliant way without interruption and it is only necessary to point out the contrast of style between the two glittering outer movements — scored for full orchestra and including concerto grosso-like parts — and the more romantic, highly-coloured *Romance* for strings only.

The Winter's Tale Op. 18

The incidental music to Shakespeare's play *The Winter's Tale* was written for a radio theatre setting, first broadcasted on 18 January, 1937. From the original 22 music episodes, Larsson chose 4 and put them into a suite with the subtitle *Four Vignettes to Shakespeare's Play*. The suite includes atmospherical music, a dance, an *Intermezzo* and the well-known *Epilogue*. Most of Shakespeare's drama takes place in Sicily, hence the introductory *Siciliana* which also includes a theme that Larsson would later use in the famous *Romance* of his *Pastoral Suite*.

Little Serenade Op. 12

This work is typical of the early Lars-Erik Larsson. The rhythmical, playful first movement sets the atmosphere of the work, both with the diverting

first idea, and the melancholy second idea. This melancholic mood is developed in the second movement *Adagio cantabile*. The third movement is basically a march, one of Lars-Erik Larsson's favourite musical forms; while the finale is actually a recapitulation of the first movement.

The serenade was written in 1934 for a concert in the town of Gävle, with the composer conducting. Lars-Erik Larsson has said that "the *Serenade* doesn't have any pretensions except being a small piece of easily accessible and entertaining music."

Variations for Orchestra Op. 50

In 1962 Lars-Erik Larsson received a commission from the Stockholm Radio Orchestra for an orchestral work. He had then been experimenting with his own 12-tone technique for a few years. Larsson was very happy with the results: "It was like I had attained the ideal I had been working towards for decades."

This development resulted in a new musical profile. The orchestration is leaner and airier. Full orchestra is used only sparingly, and in the middle part of the *Alla marcia* episode [INDEX 6] — which principally gives the impression of a

Lars-Erik Larsson i sitt hem i Skåne, där han levde från 1973 fram till sin död 1986.

Lars-Erik Larsson in his home in the South of Sweden, where he lived from 1973 until his death in 1986.

good-humoured scherzo — there is a part of pure musical pointillism. On the other hand it's not difficult to find the "well-known Larsson", for example the long violin solo, *Un poco meno mosso* [INDEX 5], or the chanon episode at the beginning of the last *Allegretto* [INDEX 8]. At the same time, the musical language is harsher and more expressionistic than in Larsson's earlier works, now and then with a tragic tint, most obvious in the elegiac *Adagio* [INDEX 7].

The work is in the traditional theme and variation form. The last movement, *Andante* [INDEX 9], is almost an exact quote of the beginning, and so rounds off the work nicely.

Folk Song Night

Larsson never was a national romantic like his compatriots Hugo Alfvén (1872-1960) or Wilhelm Peterson-Berger (1867-1942), but he was sometimes inspired by nature and Swedish folk music, like in this modest piece. It is a noble 6/8 dance, with an old world quality reminiscent of Edvard Grieg's *Holberg Suite*.

Like *Little Serenade*, this short piece is scored for strings only. It was originally a part of the lyric suite *The Swedish Nation* op 27, first performed in 1941.

Little March

The composer has written: "During the 1930s a series of evening concerts were arranged at Skansen [outdoor stage in Stockholm]. They were titled "Swedish Tone". The intention of these concerts was to stimulate Swedish composers to write small pieces of entertaining character. In 1936 I was asked to contribute a few pieces, and that's how *Little March* was born. It was initially written for only two violins, cello and piano, but later I scored it for the orchestral forces used in this recording."

Espressivo

This movement is included in the piano work *Croquises*, "sketches". At the time of the recording of this piece, in 1968, Lars-Erik Larsson wrote: "When I chose this little piece from *Croquises* it was mainly because my far from piano-trained, 60-year old fingers would manage a passable execution of the task. But at the same time I wanted, when participating in a project like this for the first and probably last time, to contribute something that could be listened to by that big category "The ordinary people", to which I also include myself."

(Adapted from the original liner notes.)

INSPELNINGSINFORMATION

Pastoralsvit & Liten marsch Stockholms Konserthus 10 januari 1960. Producent: Emil Bourin. Tekniker: Olle Swembel.

En vintersaga Stockholms Konserthus 4 januari 1977. Producent: Håkan Elmquist. Tekniker: Olle Bolander.

Liten serenad Europa Films musikstudio 2-3 april 1965. Producent: Frank Hedman. Tekniker Olle Swembel.

Orkestervariationer Kungliga Akademins stora hörsal 2 mars 1963. Producent och tekniker: Hans Peter Kempe.

Folkvisenatt Rikssalen i Örebro slott 26-27 juni 1974. Producent: Frank Hedman. Tekniker: Semmy Lazaroff.

Espressivo Studio 9, Sveriges Radio, 28 mars 1968. Producenter: Håkan Elmquist & Frank Hedman. Tekniker: Olle Bolander.

Tekniker Olle Swembel, violinist Joseph Grünfarb (konsertermästare Stockholms Symfoniorkester¹) samt dirigent Stig Westerberg vid inspelningen av Pastoralsvit i Stockholms Konserthus 1960.

RECORDING INFORMATION

Pastoral Suite & Little March Stockholm Concert Hall, 10 January 1960. Producer: Emil Bourin. Balance engineer: Olle Swembel.

The Winter's Tale Stockholm Concert Hall, 4 January 1977. Producer: Håkan Elmquist. Balance engineer: Olle Bolander.

Little Serenade Europa Film Music Studio 2-3 April 1965. Producer: Frank Hedman. Balance engineer: Olle Swembel.

Orchestral Variations Large Hall of the Royal Academy of Music. Producer & balance engineer: Hans Peter Kempe.

Folk Song Night The Hall of State, Örebro Castle, 26-27 June 1974. Producer: Frank Hedman. Balance engineer: Semmy Lazaroff.

Espressivo Studio 9 of Swedish Radio, 28 March 1968. Producers: Håkan Elmquist & Frank Hedman. Balance engineer: Olle Bolander.

From left balance engineer Olle Swembel, violinist Joseph Grünfarb (leader of the Stockholm Symphony Orchestra²) and conductor Stig Westerberg during the recording of the Pastoral Suite at the Stockholm Concert Hall in 1960.

¹Studioorkester med medlemmar från Filharmonikerna, Radioorkestern och Hovkapellet i Stockholm.

²Studio orchestra with members from the Philharmonic, Radio and Royal Orchestras of Stockholm.

CD reissue produced by Stefan Nävermyr. Digital mastering: Torbjörn Samuelsson, Digitalfabriken. Cover photo: Stefan Nävermyr. Back cover photo: Anita Jansson. [P] & [C] 1997, Prophone Records AB. Made in Sweden.